

Perhovat luokitellaan koon mukaan 12 luokkaan. Luokkien 4–6 vavat ovat suosituimpia, ja ne sopivat myös Äkäsjöellä kalastukseen. Vapa pakkautuu pieneen tilaan: ennen käyttöä se kootaan ja vapaan kiinnitetään kela ja siima.

Viivi Matinlompolo kiinnostui perhokalastuksesta muutama vuosi sitten. Laji koukutti, mutta saalis ei ole aina pääasia vaan luonnossa oleminen. ”Luonto antaa, jos on antaakseen, sieltä ei lähdetä mitään hakemaan”, hän sanoo. Opetetuille retkille osallistajat Matinlompolo kuitenkin lupaa viedä hyville kalapaikoille.

Harrastuksesta ammatti – Viivi Matinlompolo opiskeli kalastusoppaaksi

Puolitoista kuukautta vielä, äkäslompololainen **Viivi Matinlompolo** katselee Äkäsjoen jääpeitteeseen auennutta sulaa. Kesäkuun alusta Äkäsjöellä saa jälleen kalastaa perholla.

Matinlompolo on innokas perhokalastaja. Tulevana kesänä harrastuksesta on muutoumumassa ammatti, kun vastavalmistunut kalastusopas aloittaa opastetut perhokalastusretket lähiseuduille.

– Palaset alkoivat loksahdella paikoilleen, Matinlompolo muistelee filistään, kun hän toissa syksynä aloitti kalatalouden ammattitutkinnon opiskelun.

Pellosta kotoisin oleva Matinlompolo oli tottunut pienestä pitäen erilemään: käymään metsällä ja kalalla sekä liikkumaan luonnossa. Kymmenisen vuotta sitten hän opiskeli ohjelmavalveluiden tuottajaksi, ja teki sen jälkeen muutaman talvikauden töitä safariyrityksissä Ylläksellä ja Levillä. Kesäksi ala ei kuitenkaan työllistänyt, ja Matinlompolo päätyi useaksi vuodeksi töihin hotelli- ja ravintola-alalle.

Matkailu tuntui hänestä kuitenkin aina siltä ”omalta jutulta”, ja kun isä toissa syksynä kertoi ammattiopisto Lappian kalastusopastuskoulutuksesta, oli valinta selvä.

– Tämä täydentää ympyrän. Olen halunnut työskennellä matkailualalla, viedä ihmisiä kokemaan luontoa. Kaipasin Rovaniemeltä pienemmälle paikkakunnalle, enkä sieltä käsin olisi voinutkaan tehdä kalastusoppaan töitä, sillä kalavedet ovat kaukana. Muutin viime lokakuussa Äkäslompoloon: täällä

hyviä kalavesiä löytyy ihan läheltä, Matinlompolo kertoo.

Töiden ohella opiskelua

Matinlompolon suorittama kalatalouden ammattitutkinto on 150 osaamispisteen (osp) ammattitutkinto. Koulutus toteutetaan monimuotoisena, ja sen voi suorittaa töiden ohessa. Pääsääntöisesti opetuspaikat ovat Muoniossa ja Pellossa.

– Koulutus on yhdistelmä lähijaksoja, verkko-opetusta ja omaehtoista tekemistä. Keskimäärin kerran kuukaudessa on lähiopetusjakso, joka voi olla vaikka järvikalastusta tai tunturikalastusreissu. Talven pimeimpinä kuukausina lähijaksolla keskitytään luokahuonejuttuihin, perehdytään esimerkiksi yrittämiseen ja tuotteistamiseen, koulutusvastaava **Ilkka Mäki** kertoo.

Mäen mukaan lähijaksojen ulkopuolella koulutusta voidaan räätälöidä opiskelijan elämäntilanteen ja osaamisen mukaan. – Jos opiskelija haluaa, koulutus voi olla intensiivisempää ja siihen voidaan sisällyttää työharjoittelua. Jos taas opiskelija tekee töitä opiskelun ohella, opintoja on lähiopetusjaksojen lisäksi mahdollisimman vähän.

Tutkinnossa on viisi osaa: kalastusopastustoiminta, kalastusoppaan toimintaympäristön tuntemus, yrittäjäyys, tuotteistaminen ja yksi vapaavalintainen osio, esimerkiksi eräruoka tai kansainväliset asiakkaat. Tutkinnon suorittamiseen kuuluu myös kaksi pakollista näyttöä, joista toinen on kirjallinen ja toinen kalastusopastusreissu,

jossa opiskelija toimii oppaana.

Noin puolentoista vuoden pituinen koulutus maksaa 150 euroa. Sen lisäksi kustannuksia syntyy erilaisten työelämän edellyttämien kortti- ja lupakoulutusten viranomaismaksuista. Koulutukseen on jatkuva haku, mutta jos haluaa varmistuksen syksyn opiskelupaikasta jo ennen kesälomakautta, kannattaa hakea huhti–toukokuussa, Mäki vinkkaa.

– Elokuun lopulla alkavaan koulutukseen on ilmoittautunut jo kymmenen opiskelijaa. Lisää opiskelijoita mahtuu ilman muuta mukaan. Ammattitutkintokoulutus tarkoittaa osaamista syventävää koulutusta, joten harrastustaustaa on hyvä olla, samoin tietojen alasta tulisi olla hyvällä pohjalla. Jos joku on todella kiinnostunut tästä koulutuksesta mutta ei koe vielä osaavansa riittävästi, neuvon hyödyntämään tulevan kesän kalastusharrastuksessa.

Naisnäkökulmaa kalastusmaailmaan

Juuri valmistuneen Viivi Matinlompolon kanssa samalla kurssilla oli 12 muuta opiskelijaa. Ilkka Mäen mukaan opiskelijat tulevat eri puolilta Suomea.

– Lähtään opiskelijat ovat 18-vuotiaasta yli kuusikymppiseen. Kaikkia yhdistää vankka harrastustausta ja palava kiinnostus kalahommia kohtaan. Monella on haaveena perustaa yritys, ja osa opiskelijoista toimii jo yrittäjinä. Mukana on muun muassa matkailualalla toimivia, jotka haluavat laajentaa osaamistaan.

Perhokalastukseen erikoistunut Matinlompolo kertoo menevänsä tapaamaan yritysneuvojaa lähipäivinä. Suunnitelmissa on toiminimen perustaminen.

– Koulutuksessa parasta oli, että hoksasin, että voisin tehdä tästä ammatin itselleni. Haluan innostaa etenkin naisia kalastamaan, 13 hengen ryhmästä meitä oli kolme naista.

Perhokalastus on Matinlompolon mukaan miehen maa-ilma, johon hän haluaa tuoda naisnäkökulmaa.

– Haluan madaltaa naisten kynnystä lähteä kalastuksen pariin ja tuoda muutenkin esiin naisnäkökulmaa eräilyssä muun muassa Instagram-tililläni @vmatinlompolo. Siellä tulee paljon kannustusta, mutta myös vähättelyä

miehiltä, että ”et sie tee tuota oikein”. Kuitenkin aika pitkälti saman lajin harrastajat pitävät yhtä.

Matinlompolon esimerkki on pistetty merkeille ja vastikään häntä pyydettiin puhujaksi kuukauden päästä Rovaniemellä pidettävälle erämessuille. Matinlompolon mukaan naisia on Suomessa kalastusoppaina vain vähän. Tulevia kalastusretkiä hän aikoo suunnata Äkäsjöelle mutta myös Pelloon hiljaisille joille.

– Äkäsjöessä on hyvin kalaa, siellä harjus on se juttu.

Myös Mäki kehuu Ylläksen lähialueiden kalavesiä.

– Euroopan mittapuulla ollaan tosi upeiden puitteiden äärellä. Ylläksen välittömässä läheisyy-

dessä on hyviä kalastusalueita, ja kun mennään vähän pidemmälle, on muun muassa vapaana virtaava Tornion–Muonionjoki, jonka lohikanta on vahvistunut. Myös Ruotsi, Käsivarren erämaat ja Norjan merikalastusmahdollisuudet ovat suhteellisen lähellä.

Sekä Mäen että Matinlompolon vinkit parhaista kalapaikoista ovat ympäriryöreitä – eihän mahtavista marjapaikoistakaan muille hiiskuta.

– Kukaan ei paljasta parasta kalapaikkaansa, mutta toiseksi parhaan voi mainita, Matinlompolo hymyilee.

Johanna

Viime kesänä Viivi Matinlompolo opiskeli Äkäsjokea ja etsi sen parhaita kalapaikkoja. Joesta kalastetaan etenkin harjasta. Perhokalastuskausi alkaa Äkäsjöellä vasta 1. kesäkuuta, joten kuvassa Matinlompolo ei oikeasti kalasta vaan suostui poseeraamaan vavan kanssa kuvaajan pyynnöistä.